

ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ТА РОЗШИРЕННЯ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК У КРАЇНАХ СХІДНОЇ АЗІЇ

PECULIARITIES OF PROMOTING GENDER EQUALITY AND WOMEN'S EMPOWERMENT IN EAST ASIA

Климчук І.І.,

*кандидат політичних наук,
старший викладач кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»*

У статті проаналізовано сучасний стан реалізації прав жінок в країнах Східної Азії відповідно до міжнародних стандартів. Визначено досягнення та слабкі сторони у забезпеченні та реалізації прав жінок у країнах Східної Азії на прикладі Японії, Південної Кореї та Тайваню. Зокрема, у статті наголошено, що результати досягнень є неоднорідними між державами. Кількісні показники вказують на те, що Тайвань використовує найефективніші механізми для забезпечення та гарантування прав жінок, у порівнянні з Японією та Південною Кореєю. Поміж спільних здобутків важливо підкреслити перманентний процес трансформації національних законодавств згідно з ключовими міжнародними угодами та конвенціями, активне залучення в межах роботи міжнародних організацій у сфері захисту прав жінок на регіональному й глобальному рівнях. Особливе місце було виділено суспільним та активістським рухам, оскільки вони підштовхують до перегляду наявних прогалин в правовій системі у сфері захисту прав жінок. Наявність урядових органів, відповідальних за аналіз, забезпечення, впровадження ініціатив та програм з метою покращення становища жінок є значним показником зацікавленості влади позбутися дискримінаційної політики. Зазначено, що традиціоналізм у розподілі ролей та важливість для суспільств Східної Азії його збереження як культурного надбання є одним з ключових недоліків при спробі надати рівні можливості для жінок. Знецінення проблематики дискримінації у бік жінок є частою риторикою теперішнього президента Південної Кореї Юн Сок Йоля, а страх Демократичної прогресивної партії Тайваню втратити голоси після заяв про сексуальні домагання у бік їхніх колег, нівелюють цінність та важливість вирішення проблематики насильства, і, як наслідок, пояснюють ще один недолік, який стає перепорою у забезпеченні прав жінок – неефективний механізм доведення факту сексуальних домагань чи згвалтувань.

Ключові слова: права жінок, CEDAW, країни Східної Азії, гендерна рівність, дискримінація, правові механізми.

The article analyses the current state of implementation of women's rights in East Asian countries in accordance with international standards. Achievements and weaknesses in ensuring and realizing women's rights in East Asia are identified on the example of Japan, South Korea and Taiwan. In particular, the article emphasizes that the results of achievements are heterogeneous between countries. Quantitative indicators indicate that Taiwan uses the most effective mechanisms to ensure and guarantee women's rights, compared to Japan and South Korea. Among the common achievements, it is important to emphasize the ongoing process of transforming national legislation in line with key international agreements and conventions, and active involvement in the work of international organizations in the field of women's rights at the regional and global levels. A special place was allocated to social and activist movements, as they push for a review of existing gaps in the legal system in the area of women's rights protection. The existence of government bodies responsible for analyzing, ensuring, and implementing initiatives and programmes to improve the status of women is a significant indicator of the authorities' interest in eliminating discriminatory policies. It is noted that traditionalism in the distribution of roles and the importance for East Asian societies of preserving it as a cultural heritage is one of the key shortcomings in trying to provide equal opportunities for women. The devaluation of the issue of discrimination against women is a frequent rhetoric of the current President of South Korea, Yun Seok-yeol, and the fear of the Democratic Progressive Party of Taiwan to lose votes after allegations of sexual harassment of their colleagues, negate the value and importance of addressing the issue of violence, and, as a result, explain another drawback that becomes an obstacle to ensuring women's rights – an ineffective mechanism for proving the fact of sexual harassment or rape.

Key words: women's rights, CEDAW, East Asian countries, gender equality, discrimination, legal mechanisms.

Постановка проблеми. Регіон Східна Азія охоплює країни з найсильнішими економіками і найвищими показниками людського розвитку не лише в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, але й у світі. До цих країн належать демократичні держави Японія, Південна Корея та Тайвань (Республіка Китай). Хоча зростання добробуту в досліджуваному регіоні скоротило гендерні розриви, втім, участь жінок у політичному житті не зростає такими темпами, як економічний розвиток. Прогрес у сфері прав жінок у країнах Східної Азії, як

і в інших державах, характерний коливаннями та двозначністю. Конституції та закони зазначених держав передбачають юридичну рівність у більшості аспектах, але політична, економічна та соціальна ієрархія залишають відчутний гендерний розрив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ключовими джерелами дослідження стали міжнародні нормативно-правові акти з тематики захисту прав жінок, а також національне законодавство досліджуваних країн та їх поправки. Задля нао-

чного підтвердження успішності або недоліків у забезпеченні прав жінок у статті використовувались звіти та індекси аналітичних центрів та міжнародних організацій. Офіційні сторінки урядових органів та неурядових організацій, що займаються питаннями забезпечення та гарантування прав жінок, висвітлюють ключові принципи, напрямки діяльності та результати їхньої роботи. Українські дослідники практично не досліджують питання дотримання прав жінок в регіоні Східної Азії, проте зосереджують свою увагу на загальному контексті проблематики, в межах проблематики гендерної рівності, культурних особливостей окремих країн та різних впливах на статус жінок в суспільстві. Водночас, іноземні науковці приділяють значну увагу дослідженню соціально-економічних, культурних та внутрішньополітичних передумов проблематики забезпечення прав жінок в обраних країнах, роль жіночих організацій та активізму у реформуванні в бік міжнародних стандартів. Статистичні дослідження міжнародних організацій та аналітичних центрів дозволили простежити прогрес або регрес у реалізації прав жінок в досліджуваному регіоні.

Постановка завдання. Здійснити комплексний аналіз сучасного стану реалізації прав жінок в країнах Східної Азії відповідно до міжнародних стандартів, визначивши досягнення, а також проблеми, які перешкоджають їхньому забезпеченню та гарантуванню.

Виклад основного матеріалу. В епоху стрімкого розвитку сучасного суспільства та глобалізаційних взаємозв'язків, питання забезпечення та реалізації прав жінок у країнах Східної Азії визнається ключовим чинником у досягненні повноцінної гендерної рівності, а тому і є актуальним для аналізу. Даний регіон відомий своїми економічними здобутками, складною історією і постійним прагненням до модернізації та адаптації до сучасних глобальних викликів. Попри історико-культурну близькість досліджуваних держав, кожна з них має особливості щодо впровадження та реалізації гендерної політики, і як наслідок, виокремлюються досягнення та слабкі сторони, притаманні не всьому регіону, однак які можуть бути ключовими при аналізі динаміки прогресу чи регресу з даної проблематики.

Перш за все, серед досягнень варто відзначити *постійний процес реформування національної нормативно-правової бази у бік міжнародних стандартів прав жінок*. Для Тайваню, Південної Кореї та Японії важливим є сталий процес видозміни законодавства. Внаслідок постійної моніторингової діяльності як з боку локальних, так і міжнародних організацій, як-от Комітет CEDAW та формування рекомендацій, прослідковується здійснення успішної трансформації законодавчих актів. Зокрема, у 1981 році Японія у своєму зако-

нодавстві містила чималу кількість дискримінаційних законів щодо жінок, як от закон про громадянство, який базувався на принципі батьківського походження і унеможлиблював передачу японкою громадянства своїм дітям, якщо їхній батько іноземцем. Він був переглянутий під час процесу підготовки до ратифікації Японією Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) [1]. Також були видозмінені закони про нерівний вік про шлюб, та «обов'язковий» період, перш ніж розлучена жінка могла вийти заміж повторно, а опісля ратифікації Конвенції Японія прийняла закон, який вперше зафіксував гендерну рівність у сфері зайнятості.

Через активну участь у правозахисній системі ООН, Корея зайняла рішучу позицію щодо імплементації міжнародних стандартів, зокрема CEDAW. Ратифікувавши її у 1984 році, корейський уряд спочатку зробив застереження до статей 9 і 16, проте поступово видозмінював своє законодавство і наразі застереження стосується статті 16(1)(g), яка ґрунтується на рівності особистісних прав стосовно вибору прізвища, професії та діяльності. Також було прийнято систему квот для збільшення політичної участі жінок і створено Національну комісію з прав людини, яка може розслідувати порушення прав жінок [15].

Тайвань, увівши у дію Закон про імплементацію CEDAW, який, по суті, робить положення Конвенції обов'язковими до виконання як норми внутрішнього законодавства, полегшив собі процес його трансформації. Комітет регулярно рекомендує державам-учасницям включити Конвенцію у національне законодавство, тим самим ставить у приклад даний успішний кейс. Завдяки прожничому дискурсу та прагненню до міжнародного визнання, Тайвань забезпечив високий рівень правових норм на інституційному рівні та у соціумі в цілому [16].

Покращення показників. Попри те, що успіх Тайваню у досягненні рівних можливостей, згідно з міжнародних зобов'язань, є більш ґрунтовним та результативним, проте не є доцільним нехтування досягнень з боку Японії та Південної Кореї. Зокрема, у питанні доступу до освіти, досліджувані держави мають такі результати: одним із успіхів японських жінок є відсутність гендерного розриву в освітніх можливостях з точки зору початкової освіти. Крім того, Японія усунула 95,3% свого гендерного розриву щодо вступу до середньої освіти та 95,2% свого гендерного розриву щодо вступу до вищої освіти. Щодо зайнятості жінок, то вона безперервно зростала між 2012 роком – становила 60,7% для жінок віком від 15 до 64 років – і 2022 роком – коли досягла 72,4% – за винятком 2020 року через пандемію [10].

Розглядаючи успіхи Південної Кореї у забезпеченні базових можливостей для жінок, варто вио-

кремити такі: рівень зайнятості корейських жінок на ринку праці стабільно збільшується в середньому на 1% щороку і наразі становить 52,9% (під час пандемії було незначне скорочення). Якщо говорити про вищу освіту, Південна Корея є однією з країн ОЕСР з найвищими показниками, що становить 76% серед жінок віком 25–34 років. Наявне зростання і у політичному представництві, зокрема серед південнокорейських парламентарів жінки становлять приблизно 19%, порівняно з минулорічним показником у 18,6%, тим самим наявний невеликий прогрес [22].

Згідно з даними, наданими Тайванським комітетом з питань гендерної рівності Виконавчого Юаня, наявні такі результати прогресу по показниках, зокрема:

у політичному представництві практично досягнуто гендерний паритет, а саме жінки-екзаменатори представляють 55 осіб, жінки-члени Контролюючого Юаня – 44, а жінки-судді становлять 51 осіб, це стало можливим завдяки обов'язковим гендерним квотам;

– кількість жінок-керівників малого та середнього бізнесу становить 37% і продовжує зростати;

– впродовж останніх трьох років частка жінок на ринку праці Тайваню стабільно зростає. До прикладу рівень участі жінок на ринку праці на Тайвані сягає максимуму у віковому розрізі 25–29 років і досягаючи 89,9%;

– через відсутність доступу до світових рейтингів, Тайвань провів самостійну оцінку свого індексу гендерної нерівності, показник країни становить 0,053, що належить до десятки найкращих у світі [4].

Інституалізація політики захисту прав жінок.

Даний процес сприяє створенню ключових урядових органів, що відповідають за моніторинг та реалізацію політики забезпечення прав жінок. Міністерство гендерної політики та сім'ї в Кореї, Бюро з питань гендерної рівності при Кабінеті міністрів Японії та Комітет з гендерної рівності Виконавчого Юаня в Тайвані в межах своїх компетенцій. Місії даних профільних органів різноманітні, включаючи створення та реалізація національної політики щодо гендерної рівності, запобігання сексуальному насильству та сприяння підвищенню кількості жінок в різноманітних сферах. Зокрема, Корейське профільне міністерство проводить справжню адвокаційну та політичну роботу щодо прав жінок, зокрема після публікації «Плану розширення участі жінок» в урядових комітетах протягом 5 років кількість жінок зросла на 20 відсотків. Це допомагає підштовхнути компанії, державні установи чи асоціації бути більш пильними під час працевлаштування жінок [20]. Також ці урядові структури здійснюють високий рівень глобальної координації у сфері прав жінок, оскільки співпраця з іншими країнами та

міжнародними організаціями дозволяє обмінюватися досвідом та кращими практиками. Наприклад, Тайванський комітет на регулярній основі відвідує міністерські зустрічі у вигляді форуму «Жінки та економіка» та в межах робочих груп в рамках роботи в АПЕК, ініціює проекти щодо розширення економічних можливостей жінок та заохочення участі жінок у сфері цифрової грамотності, телекомунікацій, будівництва [19]. Інформаційна кампанія «Тиждень гендерної рівності», проголошена японським бюро та запроваджена з 2001 року, має на меті сприяти дотриманню громадськістю принципів Основного закону про суспільство гендерної рівності та заохочувати різноманітні організації до співпраці та розробки подальших ініціатив [7].

Регіональна та міжнародна співпраця країн Східної Азії у сфері захисту прав жінок. Обмін досвідом та прийняття зворотних рекомендацій позитивно впливають на процес забезпечення прав жінок в досліджуваних державах. Попри особливий міжнародно-правовий статус, Тайвань успішно співпрацює з іншими країнами, зокрема з регіоном Латинської Америки та Карибського басейну у сфері розширення доступу та можливостей жінок. Зокрема, Тайванський фонд з співпраці та розвитку розпочав у вересні 2021 року дворічну програму «Допомога в економічному відновленні та розширенні прав і можливостей жінок у Латинській Америці та Карибському басейні після епідемії» охоплює вісім країн, зокрема Гватемалу, Гондурас, Парагвай, Гаїті, Беліз, Санта-Лючію, Сан-Крістофоро і Невіс, а також Сент-Вінсент і Гренадіни. Програма зосереджена на трьох ключових напрямках: технічна допомога у сфері зайнятості та підприємництва жінок, фінансові послуги та кредитні гарантії, а також співпраця з країнами-однодумцями як міжнародними адвокатами, розширення прав і можливостей жінок. Ще одним успішним кейсом є програма для Парагваю – проект «Економічне відновлення після епідемії та розширення прав і можливостей жінок у Парагваї» у співпраці з Міністерством праці, зайнятості та соціального забезпечення Парагваю, Міністерством промисловості і торгівлі та Міністерством у справах жінок. Програма надає комплексні консультативні послуги з професійної підготовки, підприємництва та управління малим бізнесом, щоб заохотити жінок реалізувати свої підприємницькі амбіції [3].

Тайванська неурядова організація «Сад надії» забезпечує роботу секретаріату Азійської мережі притулків для жінок, а в 2019 році Тайвань став першою азійською країною, яка провела 4-ту конференцію Всесвітньої мережі притулків для жінок, в якій взяли участь 1400 представників урядів та неурядових організацій зі 100 країн. В результаті «Сад надії» встановив тісні зв'язки з парт-

нерами в Японії та Сінгапуру і замовив проведення порівняльного регіонального дослідження з питань насильства щодо жінок. Тайванська коаліція проти насильства відіграла ключову роль у проведенні Другого Азійсько-Тихоокеанського саміту з питань гендерно-зумовленого насильства, допомігши створити «Азійську платформу» для навчання суддів, соціальних працівників, представників міської влади та поліції [2].

Японія не лише підтримує освіту та розвиток людських ресурсів, а й долучається до заходів, спрямованих на посилення економічної спроможності жінок та викорінення гендерного насильства в країнах, що розвиваються. Зокрема, щоб сприяти розширенню економічних прав і можливостей жінок, японська сторона надала підтримку для покращення життя домашніх робітниць у Пакистані, більшість з яких є малозабезпеченими жінками, а також сприяла наданню фінансових послуг для задоволення потреб жінок у В'єтнамі. У питанні сприяння миру та безпеки для жінок також надається підтримка для зміцнення потенціалу та координації організацій, що займаються боротьбою з торгівлею людьми в регіоні Меконгу. У той же час, Японія також розпочала співпрацю в Південному Судані та Пакистані з питань захисту жертв гендерно зумовленого насильства. Також, японський уряд надає фінансову підтримку. Протягом 2021 року Японія виділила близько 900 000 доларів США Офісу Спеціального представника Генерального секретаря з питань сексуального насильства в умовах конфлікту для підтримки жінок, які постраждали під час конфлікту на Близькому Сході. В межах співпраці в ООН-Жінки, Японія сприяє розширенню економічних можливостей жінок через створення робочих місць і професійну підготовку, підвищення обізнаності про права жінок, викорінення насильства щодо жінок, надання психологічної та соціальної підтримки. Для запобігання насильницькому екстремізму Японія бере участь у розбудові стійких громад через покращення можливостей жінок у Південній та Південно-Східній Азії [6].

Південна Корея також зацікавлена в активній міжнародній та регіональній співпраці. Корейське агентство міжнародного співробітництва, яке є урядовою організацією, виділила 4 мільйони доларів США на проект «Розширення прав і можливостей жінок задля сталого миру: вирішення питань, пов'язаних з гуманітарними аспектами миру, задля зміцнення стійкості громад в Індонезії» в межах співпраці ООН Жінки. Проект безпосередньо розрахований на 17 000 людей, які потребують гуманітарної допомоги щонайменше у 20 селах у трьох регіонах – Західна Нуса Тенгара, Східна Нуса Тенгара та Центральний Сулавесі, – які зазнають небезпеки через загрозу стихійних лих та громадянських конфліктів. Мета проекту –

допомогти розробити місцеву гендерну політику, яка посилить безпеку жінок і дівчат, їхні знання та навички лідерства, покращить соціальну згуртованість і підвищить готовність до стихійних лих, а також надасть поштовх до зміни гендерних норм та стереотипів в селах, які сприяють радикалізації та насильству щодо жінок і дітей [21].

Громадський активізм як спосіб захисту прав жінок. Жіночі організації та правозахисні об'єднання стали імпульсом для активізації діяльності та підвищення ролі громадянського суспільства, ключовою роллю якого є моніторинг діяльності та політики влади з питань захисту прав та свобод громадян та допомоги у вирішенні соціальних проблем. Успішні кейси лобістських ініціатив з боку жіночих організацій є запорукою законодавчих змін в країнах Східної Азії. Протести та акції є одним з засобів активізму. Зокрема, проблематику щодо дискримінаційної політики у бік жінок розкривали активісти під час протестів у Кореї під назвою «Втеча від корсета» у 2019 році, які ґрунтувалися на боротьбі із стереотипними уявленнями про красу та зовнішній вигляд кореянок [9]. Глобальних рух «#MeToo» став широко поширеним по всьому світу, і Східна Азія не стала виключенням. Попри різні масштаби, висвітленням у ЗМІ та особливості проведення, це стало поштовхом для жінок вказати на прогалини у забезпеченні фундаментальних прав. Завдяки цьому руху, корейські активісти, зокрема, викрили сексуальне насильство з боку впливових чоловіків, включно з кандидатом у президенти; також результатом активізму стала відставка низки високопоставлених політиків, бізнес-лідерів та митців. Також активісти провели успішну кампанію за скасування десятиліттями діючої в країні заборони на аборти. У Східній Азії об'єднання жінок за допомогою хештегу «#MeToo» сприяло покращенню правових систем, які раніше не забезпечували жертвам сексуального насильства належної правової підтримки [17].

Щодо *слабких сторін* при реалізації прав жінок у досліджуваних країнах варто виокремити наступні:

Культурно-історичний контекст регіону. Попри глобалізаційні процеси, мультикультурні обміни та стандартизацію нормативно-правової бази та суспільного устрою згідно з ліберально-демократичними цінностями, вплив ідей ієрархії гендерних ролей, закладених конфуціанством зокрема, що є глибоко вкорінений в свідомості населення. Це безпосередньо впливає на процес прийняття рішень щодо законодавчих ініціатив, можливостей жінок на ринку праці та їхнього подальшого просування по кар'єрній драбині, акцентування на репродуктивних зобов'язаннях жінки, поширеній практиці насильств та домагань тощо [5]. Попри те, що спостерігається покращення

щення прав та соціального жінок у країнах Східної Азії, варто також зазначити, що традиційні гендерні ролі все ще домінують у сім'ї та суспільстві загалом. Як наслідок, це проявляється у таких показниках: за Індексом глобального гендерного розриву, який щорічно публікується Всесвітнім економічним форумом і ґрунтується на вимірах у політиці, економіці, освіті та охороні здоров'я, Японія та Південна Корея постійно займають низькі позиції. Цього року Японія посіла 125 місце зі 146 країн, що є найнижчим показником за всю історію її існування, Корея – 105 місце. Серед основних недоліків – високий гендерний розрив в оплаті праці, у Японії він складає 22,1 відсотка, у Південній Кореї ситуація критичніша – 31 відсоток. Для обох країн характерна низька частка жінок на керівних посадах і згідно з даними ОЕСР, Японія має найнижчий відсоток жінок-менеджерів серед країн «Великої сімки» – 12,9%, для Південної Кореї цей показник складає 14,6%, втім спостерігається тенденція до спаду, зважаючи на результати попередніх років [8].

Недостатнє фінансування профільних органів, відповідальних за політику захисту прав жінок. Зокрема, це більшою мірою стосується Південної Кореї. На Міністерство гендерної рівності та сім'ї Південної Кореї припадає лише 0,2% бюджету уряду, а саме 1,47 трильйона вон (1 мільярд доларів), а кількість співробітників складає 300 осіб. Згідно з минулорічним дослідженням Корейського жіночого інституту розвитку, 80% цього бюджету виділяється на проекти, пов'язані з сім'єю, зокрема на підтримку батьків-одинаків, тоді як 9,2% витрачається на жертв сексуального та домашнього насильства. Лише 7,2% спрямовуються на політику, спеціально орієнтовану на жінок [12]. Наявна тенденція негативно впливає на процес поширення тенденцій з захисту прав жінок.

Необізнаність самих політиків зі специфікою роботи та знецінення проблематики захисту прав жінок. Особистісний чинник зневаги до політики реалізації та гарантування прав жінок в межах власної держави періодично спостерігається в Японії, Південній Кореї, Тайваню. Заяви нинішнього Президента Південної Кореї Юн Сок Їоля про ліквідацію Міністерства з гендерної рівності нівелюють усі досягнення та кроки по забезпеченню прав жінок [18]. Він аргументує закриття через нинішній підхід міністерства, що зосереджений виключно на нерівності, з якою стикаються жінки і нібито знецінення прав чоловіків, зокрема через запровадження квот для жінок в університетах або компаніях. Таку ж риторику підтримує і Кім Хен Сук – безпосередньо міністерка даної урядової структури, яку звинувачують у мізогнії, а проблематику насильства щодо бік жінок вона ігнорує, аргументуючи, неможливістю використовувати дану тематику для розпалювання «конфлік-

тів» між чоловіками та жінками [14]. Проте дане міністерство охоплює не лише роботу з жінками, а навіть більшою мірою опікується інститутом сім'ї, за що часто критикується за стереотипізацію гендерних ролей, жертв насильства, а також програм допомоги для батьків-одинаків. Внаслідок потенційного закриття бюджетів, які виділяються на програми з денного догляду за дітьми, поза-класні заходи або підготовку фахівців для захисту жертв домашнього насильства чи сексуальної торгівлі людьми, що тепер будуть призупинені. І як наслідок, жінкам доведеться робити вибір у бік догляду за дітьми та відмовитися від кар'єрного розвитку, що неминуче призведе до їх економічної залежності від чоловіків. Вони також зіткнуться із зростанням структурного насильства, оскільки південнокорейським жінкам важко повернутися на ринок праці.

Після того, як вперше прозвучали обвинувачення в сексуальних домаганнях у бік жінок-чиновниць Демократичної прогресивної партії (ДПП) Тайваню, президентка Цай Інвень, колишня лідерка партії, публічно вибачилася і пообіцяла, що уряд впроваджуватиме політику нульової толерантності до сексуальних домагань. Це була «перша» хвиля «#MeToo» у Тайвані, проте вона не мала такого впливу, як в інших держав Східної Азії. Наявні закони продемонстрували неефективність й полегшили процес ухиляння різних рівнів місцевої влади від виконання своїх повноважень у мережі бюрократичної тяганини. Жертви вказували на те, що їхні офіційні скарги були відхилені або прикриті начальством чи секретаріатом ДПП. Жертв просили подумати про «загальну картину» перемоги на виборах і попереджали, що подача офіційної скарги може викрити їхню особистість, тим самим не гарантували їхню безпеку [11].

Також, контroversійною фігурою була перша президентка Південної Кореї Пак Кин Хе, донька військового диктатора Пак Чон Хі. Перша жінка-президентом у 2013 році сприймалася як перемога жіночої рівноправності. Однак цього не сталося, позаяк президентство Пак не покращило соціальний статус жінок у Південній Кореї, а в чомусь навіть погіршило їхнє сприйняття. Корейська федерація жіночих організацій зазначила у своїх виступах, що під час її президентства нерівність в оплаті праці між жінками і чоловіками поглибилася, а кількість сексуальних злочинів проти жінок зросла. Пак Кин Хе є яскравим прикладом того, що попри заявлену у передвиборній кампанії ідею роботи над захистом прав жінок, а згодом ігнорування даної обіцянки в подальшому, довело, що жінка-політик не обов'язково просуватиме питання з покращення становище жінок у своїй країні.

Слабкість правових механізмів з доведення факту вчинення порушення прав жінок. Дана

проблематика поширена в усіх обраних країнах, зокрема це стосується теми насильства та доведення факту домагань. Багато випадків наявності дискримінації та насильства також залишаються незааявленими через брак довіри до влади. У Тайвані три окремі закони стосуються сексуальних домагань, залежно від того, де вони відбуваються: у навчальних закладах, на робочому місці чи деінде. Випадки нападу та зґвалтувань підпадають під дію кримінального законодавства. Відповідно до чинного закону про гендерну рівність у сфері зайнятості, про випадки сексуальних домагань на робочому місці слід повідомляти керівнику, який створить слідчу групу. Однак, якщо порушником є керівник, немає іншого механізму, щоб уникнути фаворитизму.

Відсутність принципу згоди у визначенні факту зґвалтування в південнокорейському законодавстві вважається основним недоліком правової системи. Згідно зі статтею 297 Кримінального кодексу Південної Кореї, зґвалтуванням вважається статевим актом, вчиненим «із застосуванням сили або шляхом погрози». Водночас, у більшості випадків зґвалтувань, жертва демонструє ознаки незгоди, як вербально, так і фізично, але злочинця не засуджують, через брак доказів використання насильства чи залякування. Результати опитування південнокорейських юристів і адвокатів свідчать про те, що суди схильні тлумачити закон вкрай обмежено, оскільки для кваліфікації зґвалтування недостатньо лише актів насильства чи залякування. Суди при винесенні вироку також розглядають пом'якшувальні обставини, такі як відсутність у злочинця судимостей або його психічна «слабкість» на момент скоєння злочину [13].

Коли жертви сексуального насильства подають до суду на своїх кривдників, вони часто стикаються з негативним або навіть травматичним досвідом спілкування з поліцією. Система правосуддя Південної Кореї неефективно розглядає справи про сексуальні злочини. Потерпілі нерідко нарікають на відсутність жінок у судовому процесі, оскільки поліція часто відмовляється приймати скарги жертв або звинувачує їх у неправдивих свідченнях. Для покращення судового процесу для потерпілих була сформована нова поліцейська команда. Це команда з восьми поліцейських, в кожній з яких є щонайменше одна жінка. Однак, кількість жінок-поліцейських у Південній Кореї занадто мала, і це прямо впливає на малу ефективність даного механізму. Ще однією проблемою, з якою стикаються жертви, є повільний судовий процес, оскільки розгляд справи може тривати більше року [15].

Висновки. Підсумовуючи, необхідно зазначити, що рівень просування та реалізації прав жінок в досліджуваних країнах варіюється і неоднаково охоплює всі аспекти, зокрема це проявляється в якісних та кількісних показниках. Серед обраних держав, Тайвань вирізняється результативністю щодо виконання своїх зобов'язань у сфері забезпечення та гарантування прав жінок завдяки обов'язковості виконання вимог, зокрема гендерних квот. Якщо акцентувати увагу на загальних тенденціях щодо хдобутків у даній сфері, то варто виокремити: сталий процес реформування законодавств відповідно до міжнародних угод та рекомендацій, співпраця в межах міжнародних організацій задля покращення прав жінок як в межах регіону Східної Азії, так і обміну досвідом з іншими акторами міжнародних відносин. Окрему увагу варто зосередити на громадському активізмі та рухах, які стають рушієм змін у забезпеченні прав жінок. Зокрема, глобальні акції «#MeToo» привернули увагу до проблематики сексуальних домагань у східно-азійському суспільстві та призвели до перегляду законів задля вдосконалення правової системи у бік захисту жертв насильства та встановлення жорсткіших покарань для кривдників. З'ясовано, що спеціалізовані урядові структури з питань гендерної рівності, які водночас опікуються питаннями реалізації прожіночих ініціатив та програм в країнах Східної Азії, є важливим індикатором того, що внутрішня політика даних держав намагається викоринити проблему дискримінації. Серед слабких сторін у забезпеченні прав жінок головне місце займає культурно-історичний контекст, оскільки бажання як політиків, так і самого суспільства зберегти власну ідентичність стає на заваді впровадженню реформ у бік гендерної рівності. Встановлено, що у Південній Кореї наявна проблематика недостатнього фінансування профільного органу, відповідального за реалізацію гендерної політики і даний приклад може слугувати тенденцією для наслідування іншими суб'єктами регіону. Знецінення проблематики забезпечення прав жінок державними діячами є ще однією поширеною перешкодою, оскільки показує реальне ставлення до наявної проблематики, а не популістичні обіцянки. Водночас, доведено, що ускладнений процес обґрунтування факту злочину зґвалтування жінок, стає на заваді розвитку та імплементації нових механізмів захисту, що як наслідок послаблює правову систему та провокує до дестабілізації суспільного порядку у досліджуваних країнах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Anderson M. S. Women in Modern Japanese History. Japan society. URL: <http://surl.li/nytdh> (дата звернення: 01.10.2023).

2. Brysk A. Constructing rights in Taiwan: the feminist factor, democratization, and the quest for global citizenship. *The Pacific Review*. 2021. 34:5. P. 837–870.
3. Chu C. The impact of Taiwan's women empowerment project in Latin America and the Caribbean. TaiwanICDF. URL: <https://www.icdf.org.tw/wSite/ct?xItem=70453&ctNode=31861&mp=1> (дата звернення: 05.11.2023).
4. Current Overview and Prospect of Gender Equality in Taiwan. Department of Gender Equality Executive Yuan. 2023. P. 25. URL: <https://ges.ey.gov.tw/File/E090F0539FA9AB95?A=C> (дата звернення: 21.10.2023).
5. Freiner. N. Gender, Politics, and the State in East Asia. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Gender and Sexuality Studies*. 2016. URL: https://www.researchgate.net/publication/316228220_Gender_Politics_and_the_State_in_East_Asia (дата звернення: 06.10.2023).
6. Gender Equality and Women's Empowerment. Diplomatic Bluebook 2022. URL: <http://surl.li/nyzsu> (дата звернення: 06.10.2023).
7. Gender Equality Bureau Cabinet Office. website. URL: https://www.gender.go.jp/english_contents/index.html (дата звернення: 05.10.2023).
8. Global Gender Gap Report 2023. Geneva: World Economic Forum. 2023. 382 p. URL: <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2023/> (дата звернення: 01.11.2023).
9. Jung H. This Women's Day, there is little to celebrate in South Korea. *Aljazeera*. 2023. 8 берез. URL: <https://www.aljazeera.com/opinions/2023/3/8/this-womens-day-there-is-little-to-celebrate-in-south-korea> (дата звернення: 31.10.2023).
10. Kawano K. Womanhood in Japan (September 2023). *Zenbird*. 2023. 2 жовтня. URL: <https://zenbird.media/womanhood-in-japan-september-2023/> (дата звернення: 10.11.2023).
11. Li S. What's behind Taiwan's belated #MeToo wave? *Fair Planet*. 2023. 28 лип. URL: <https://www.fairplanet.org/story/taiwan-metoo-netflix-show-sexual-abuse/> (дата звернення: 15.11.2023).
12. McCurry J. Outcry as South Korean president tries to scrap gender equality ministry to 'protect' women. *The Guardian*. 2022. 7 жовт. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/07/outcry-as-south-korean-president-tries-to-scrap-gender-equality-ministry-to-protect-women> (дата звернення: 14.11.2023).
13. Moon K. HS. South Korea's misogyny problem. *EastAsiaForum*. 2022. 9 грудн. URL: <https://www.eastasiaforum.org/2022/12/09/south-koreas-misogyny-problem/> (дата звернення: 20.11.2023).
14. Nemoto K. Closing the gender gap in corporate Japan. *EastAsiaForum*. 2023. 29 серп. URL: <https://www.eastasiaforum.org/2023/08/29/closing-the-gender-gap-in-corporate-japan/> (дата звернення: 25.10.2023).
15. Petersen C. J. CEDAW's Impact in East Asia: Part I. *USALI Perspectives*. 2023. 5 верес. Vol 4, № 1. URL: <https://usali.org/usali-perspectives-blog/cedaws-impact-in-east-asia-part-i> (дата звернення: 13.11.2023).
16. Petersen C. J. CEDAW's Impact in East Asia: Part II. *USALI Perspectives*. 2023. 5 верес. Vol 4, № 2. URL: <https://usali.org/usali-perspectives-blog/cedaws-impact-in-east-asia-part-ii> (дата звернення: 14.11.2023).
17. Simeon M. #MeToo in East Asia: Societal and Political Implications. *Institut du Genre en Géopolitique*. 2023. 26 квітн. URL: <https://igg-geo.org/en/?p=13847&lang=en> (дата звернення: 27.11.2023).
18. South Korea. Events of 2022. *Human Rights Watch*. URL: <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/south-korea> (дата звернення: 23.11.2023).
19. The Gender Equality Committee of the Executive Yuan. website. URL: <https://ges.ey.gov.tw/en/> (дата звернення: 23.10.2023).
20. The Ministry of Gender Equality and Family. website. URL: <https://www.mogef.go.kr/eng/index.do> (дата звернення: 15.10.2023).
21. UN Women and Republic of Korea Work to Support Women and Resilient Communities in Indonesia. *UNWomen*. 2023. 18 лип. URL: <http://surl.li/nyzjr> (дата звернення: 20.11.2023).
22. Yoon L. Share of women in the National Assembly in South Korea from 2005 to 2023. *Statista*. 2023. URL: <https://www.statista.com/statistics/641688/south-korea-female-national-assembly-member/> (дата звернення: 22.11.2023).